

UCHWAŁA NR IV/19/11
RADY GMINY NOWY DWÓR

z dnia 28 lutego 2011 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011 – 2017.**

Na podstawie art. 18, ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 2010 r. o samorządzie gminnym(Dz. U. z 2001 roku Nr 142 poz. 1591; zm. Dz. U. z 2002 r. Nr 23 poz. 220, Nr 62 poz. 558, Nr 113 poz. 984, Nr 153 poz. 1271, Nr 214 poz. 1806; 2003 r. Nr 80 poz. 717, Nr 162 poz. 1568; z 2004 r. Nr 102 poz. 1055, Nr 116 poz. 1203, Nr 167 poz. 1759; z 2005 r. Nr 172 poz. 1441, Nr 175 poz. 1457; z 2006 r. Nr 17 poz. 128, Nr 181 poz. 1337; z 2007 r. Nr 48 poz. 327, Nr 138 poz. 974, Nr 173 poz. 1218; z 2008 r. Nr 180 poz. 1111, Nr 223 poz. 1458; z 2009 r. Nr 52 poz. 420, Nr 157 poz. 1241; z 2010 r. Nr 28 poz. 142, Nr 106 poz. 675, z 2011r., Nr 21, poz.113) oraz art. 110, ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej Dz. U. z 2009r. Nr 175, poz. 1362, Nr 202, poz. 1551, Nr 157, poz. 1241, Nr 219, poz. 1706, Nr 221, poz. 1738) oraz art. 6 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z 2010 r. Nr 28, poz. 146 i Nr 125, poz. 842) Rada Gminy uchwała co następuje;

§ 1. Uchwała się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011 – 2017 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Nowy Dwór.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Krzysztof Kalenik

Załącznik

do Uchwały Nr IV/ 19/11

Rady Gminy Nowy Dwór

z dnia 28 lutego 2011 roku

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY
OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2011 - 2017**



Nowy Dwór 2011

I Podstawa prawna programu

Podstawą prawną działań zmierzających do przeciwdziałania przemocy w rodzinie są:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180 poz. 1493 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175 poz. 1362 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r. Nr 147 poz. 1231 z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1485 z późn. zm.)
5. Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowy Dwór na lata 2008-2017.
6. Gminny System Profilaktyki i Opieki Nad Dzieckiem i Rodziną Gminy Nowy Dwór.
7. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
8. Prawo polskie wobec przemocy w rodzinie
 - a) prawo karne: art. 156, 157, 160 § 2, art. 190, art. 191, art. 197, art. 199, art. 200, art. 208, art. 209, art. 210, art. 211, art. 216 § 1, art. 217, art. 278 § 4, art. 279, art. 284 kodeksu karnego.
 - b) prawo rodzinne i opiekuńcze: art. 52, art. 56, art. 61-65, art. 57, art. 58 § 2 i 3, art. 84 i art. 133 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.

II Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie

Literatura socjologiczna wprowadza wiele definicji rodziny. Wszystkie one faktycznie sprowadzają się do określenia rodziny, jako małej grupy społecznej, grupy niezastąpionej, stanowiącej załączek szerszej społeczności. Rodzina jest podstawowym elementem struktury społecznej. Rodzina jest niepowtarzalnym środowiskiem kształtującym osobowość, poglądy, styl życia, system norm i wartości. Ważną rolę w rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy członkami rodziny, oparte na miłości i zrozumieniu.

W przypadku dezorganizacji, rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań. Relacje wewnątrz rodziny ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

„Historia przemocy jest równie długa jak historia całej naszej cywilizacji. Od niepamiętnych czasów ludzie źle traktowali innych ludzi – krzyczą na nich, biją, poniżają, prześladują, chociaż na szczęście również darzą innych przyjaźnią, miłością, pomocą. Od niepamiętnych

czasów ludzie próbują też przemoc opisać, zrozumieć, ograniczyć jej rozmiary, w jakiś sposób okiełznać”.¹ W wielu społecznościach, w tym także w Polsce, utrwalił się nieprawidłowy obraz zjawiska przemocy w rodzinie, które bywa traktowane jako konflikt rodzinny lub małżeński. Przemoc jest problem trudnym do zdiagnozowania, gdyż fakt istnienia nadużyć w rodzinie zwykle traktowany jest jako coś, czego należy się wstydzić i głównie z tego powodu jest ukrywany przez wiele rodzin. Nikt i w żadnej rodzinie nie zasługuje na przemoc, która upokarza, powoduje cierpienie i nieobliczalne szkody, rodzi nienawiść, gniew i pragnienie odwetu, tworzy błędne koło w stosunkach międzyludzkich i odbija się negatywnie na prawidłowym funkcjonowaniu człowieka. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) definiuje przemocą w rodzinie jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Zintegrowaną definicję przemocy w rodzinie przyjęła Rada Europy, która uznała, że przemoc w rodzinie to „jakikolwiek czyn lub zaniechanie ze strony jednego członka rodziny wobec innych jej członków, które zagrażają życiu, cielesnej bądź psychicznej integralności lub wolności innego członka danej rodziny albo poważnie szkodzą rozwojowi jego osobowości”.²

Rozpatrując problem przemocy w rodzinie należy zwrócić uwagę na jej cykliczną powtarzalność. Wyróżnia się trzy fazy cyklicznego charakteru przemocy: narastania napięcia, wybuchu i „miodowego miesiąca”. Faza pierwsza to czas, kiedy narasta napięcie, atmosfera w rodzinie staje się pełna nieporozumień, to czas, kiedy pojawiają się agresywne reakcje. Potencjalny sprawca jest poirytowany. Każdy drobiazg wywołuje jego złość, o byle drobiazg robi awanturę. Potencjalna ofiara stara się jakoś opanować sytuację – uspakaja go, wywiązuje się, ze wszystkich obowiązków. Często go przeprosza, na przemian mu nadskakuje i unika jego osoby, zastanawiając się, co zrobić, aby powstrzymać partnera przed wyrządzeniem krzywdy rodzinie. W tej fazie ofierze towarzyszą różnego rodzaju dolegliwości fizyczne, np.: bóle żołądka, głowy, bezsenność, brak apetytu lub niepokój, nerwowość. Z czasem napięcie staje się nie do zniesienia. Zdarza się też często, że to ofiara wywołuje awanturę tylko po to, żeby mieć to już za sobą. Nieuchronnie nadchodzi faza druga – wybuchu gwałtownej przemocy. Następuje eksplozja agresji ze strony partnera. Partner skoncentrowany na swojej złości nie dostrzega faktu, że swoim postępowaniem krzywdzi bliskie mu osoby. Ofiara stara się chronić siebie i pozostałych członków rodziny. Jednak wszystko, co robi powoduje narastanie wściekłości partnera. W pewnym momencie agresja mija. Po akcie przemocy ofiara jest w stanie szoku. Odczuwa wstyd, przerażenie. Jest oszołomiona. Czuje złość i bezradność. Tu rozpoczyna się faza trzecia – „miodowego miesiąca”. Sprawca wyładował już swoją złość, wie, że posunął się za daleko. Staje się zupełnie inną osobą. Żałuje tego, co zrobił. Przeprosza ofiarę. Stara się przekonać ofiarę, że był to jednorazowy incydent i nigdy już się nie powtórzy. Dbając o ofiarę sprawia, że zaczyna ona wierzyć w tę odmianę, a także

¹ J. Mellibruda: Patrząc na przemoc. „Świat problemów” 1996, nr 5, s. 4.

² K. Brown, M. Herbert: Zapobieganie przemocy w rodzinie. Warszawa 1999, s. 17.

w to, że zapewnienia ze strony partnera – sprawcy są szczere. Czuje się ważna, a życie ze sprawcą wydaje się piękne i pełne nadziei na lepsze jutro. Niestety cykl przemocy zaczyna się na nowo. Sprawca nie wytrzymuje długo dobrej atmosfery. Rozpoczyna się ponownie faza narastającego napięcia. Faza „miodowego miesiąca” zatrzymuje ofiarę przed reakcją, gdyż pod jej wpływem bardzo łatwo jest zapomnieć o traumie wcześniejszych wydarzeń. W kolejnych cyklach „miodowe miesiące” trwają coraz krócej, przekształcają się w tygodnie, a później w dni. Przemoc staje się gwałtowniejsza i za każdym razem wzmacnia swoją siłę. Stopniowo zaczyna na stałe towarzyszyć rodzinie. Jeżeli raz doszło do przemocy, to będzie się ona powtarzać dopóki nie będzie interwencji z zewnątrz. Cykle te są niezwykle niszczące dla psychiki ofiary. Rozwijają w niej gotowość do przyjmowania przemocy. Sprawca natomiast uczy się, że niewielkim wysiłkiem może uzyskać przebaczenie za swoje agresywne i niszczące zachowanie.

Przemoc jest zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie i dotyczy rodzin o różnym statusie społecznym.

Przemoc doznawana w rodzinie rodzi konsekwencje niezmiernie głębokie i szkodliwe, dając o sobie znać w postaci zaburzeń emocjonalnych w bliższej lub dalszej perspektywie czasowej.

Przemoc w rodzinie – zwana także potocznie przemocą domową, to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie działań koniecznych do ochrony zdrowia i życia, naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych (małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, osoba pozostająca we wspólnym pożyciu), a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, narażające te osoby w szczególności na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą (art. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.).

Rodzaje przemocy:

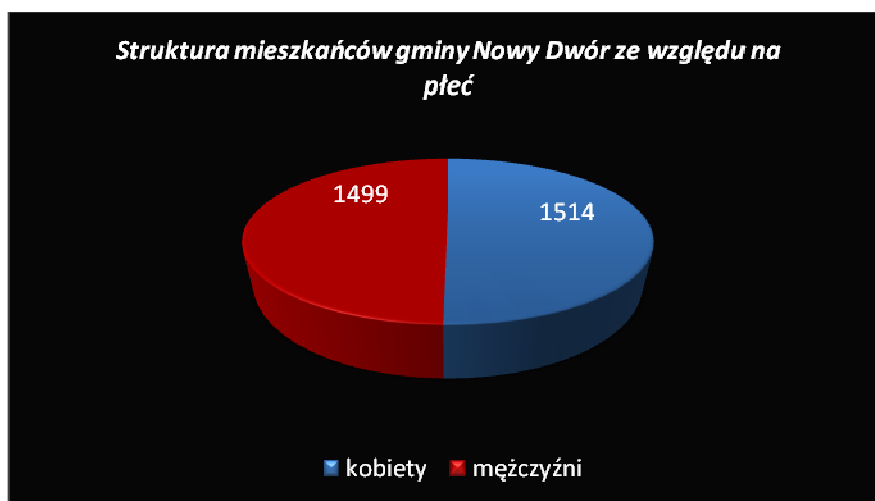
- 1) Przemoc fizyczna - popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy, itp.
- 2) Przemoc psychiczna - wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb, itp.

- 3) Przemoc seksualna - wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych kobiety, itp.
- 4) Przemoc ekonomiczna - odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspakajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny, itp.

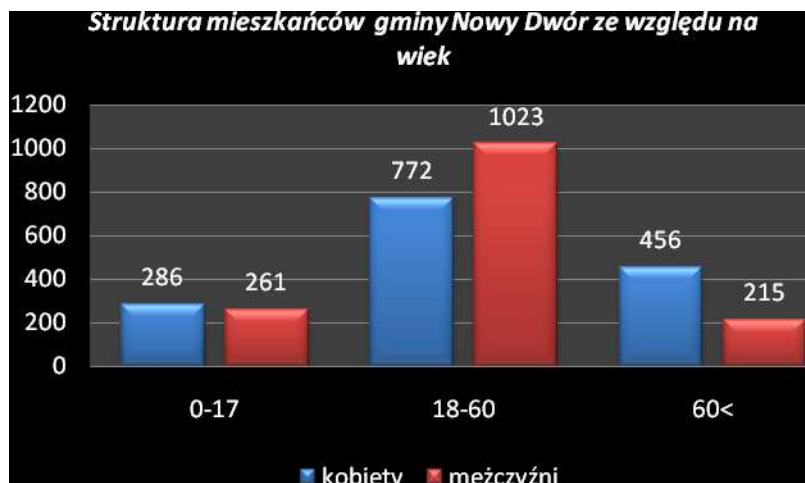
Przemoc to bardzo złożone i trudne zjawisko. Zjawisko powszechne, znane wszystkim ludziom. Każdy człowiek posiada pewne doświadczenia wyniesione z jakiegoś okresu swojego życia, kiedy był ofiarą, sprawcą lub obserwatorem, świadkiem przemocy. Dzisiejszy świat jest pełen przemocy, która dotyczy coraz to bardziej różnych sfer działalności człowieka. Niezaprzeczalnie istotą przemocy jest to, że stanowi ona naruszenie praw i dóbr jednostki uniemożliwiającej jej samoobronę i powodujące szkody w jej rozwoju i funkcjonowaniu. Trudno jest określić jednoznacznie skalę przemocy w rodzinie w Polsce. W wielu polskich domach przemoc jest codziennym towarzyszem rodziny prowadząc do dramatów i tragedii. Przemoc w rodzinie to ważny problem społeczny, z roku na rok przybierający na sile, to problem, którego nie można lekceważyć.

III Wstępna analiza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Nowy Dwór

Z danych Referatu Ewidencji Ludności Urzędu Gminy w Nowym Dworze wynika, że Gmina Nowy Dwór na dzień 31.12.2010 r. liczy 3 013 mieszkańców, z czego 1 514 stanowią kobiety. Poniższe wykresy obrazują strukturę mieszkańców Gminy ze względu na płeć:



Analiza danych statystycznych dostarczyła informacji dotyczących struktury wiekowej mieszkańców Gminy Nowy Dwór. Wynika z niej, że teren Gminy zamieszkuje (1 794 osób) 59,58% ludności w wieku produkcyjnym. Zbliżona natomiast pozostaje liczba osób w wieku przedprodukcyjnym (547osób –tj.18,15% ogółu mieszkańców) i w wieku poprodukcyjnym (671osób –tj. 22,27% ogółu mieszkańców). Dane liczbowe w powyższym zakresie przedstawiają wykresy:



Na terenie Gminy Nowy Dwór przemoc w rodzinie występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, często łączy się z problemem nadużywania alkoholu, niskimi dochodami. Przypadki przemocy zdarzają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny.

W ostatnim okresie, coraz częściej ujawniane są przypadki przemocy. Prowadzone dotychczas działania informacyjne – ogólnopolskie i lokalne – spowodowały zmiany świadomości społecznej i z jednej strony – większej gotowości ofiar przemocy do ujawniania takich spraw, a z drugiej – wiążą się z większym profesjonalizmem przedstawicieli służb zobowiązanych do podejmowania interwencji i udzielania pomocy. Należy jednak zaznaczyć, że pomimo większej świadomości społecznej, tylko bardzo zdeterminowane ofiary przemocy decydują się na jej przerwanie i zgłoszenie tego faktu odpowiednim organom.

Oszacowanie zjawiska jest możliwe między innymi dzięki procedurze Niebieskiej Karty. I tak, dane Komisariatu Policji w Dąbrowie Białostockiej przedstawiają się następująco:

Tabela 1 Zjawisko przemocy w rodzinie wg danych wykazanych przez Komisariat Policji w Dąbrowie Białostockiej.

Lata	Liczba interwencji w związku z przemocą w rodzinie.	Liczba przyjętych zgłoszeń o przestępstwie znęcania się fizycznego lub psychicznego.	Liczba założonych Niebieskich Kart	Liczba skierowanych spraw z aktem oskarżenia do Sądu	Liczba spraw skierowanych do Prokuratury	Liczba spraw skierowanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
2008	3	21	4	1	2	5
2009	9	43	5	1	8	7
2010	10	54	3	4	6	9

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2010, w toku prowadzonych postępowań powzięła informacje o przypadkach stosowania przemocy w rodzinie. W większości przypadków dane te dotyczą postępowań prowadzonych przez Komisariat Policji w Dąbrowie Białostockiej.

Zjawisko przemocy na terenie Gminy Nowy Dwór, wymaga opracowania dokładnej diagnozy tego problemu. Konieczne też jest zbudowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W zakresie działań przeciwdziałania przemocy w rodzinie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Dworze prowadzi ścisłą współpracę z Komisariatem Policji w Dąbrowie Białostockiej.

W zakresie pomocy rodzinom uwikłanym w przemoc Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Dworze podejmuje działania skierowane na wyeliminowanie negatywnych zachowań w rodzinach (praca socjalna), poprawę jakości życia i usamodzielnienie rodzin (pomoc finansowa, rzeczowa, praca socjalna). Dokonując analizy dokumentów własnych GOPS w Nowym Dworze oraz potrzeb rodzin należy stwierdzić, iż ewentualna możliwość uzyskania wsparcia w postaci poradnictwa prawnego i psychologicznego może mieć duże znaczenie w poprawie jakości życia i usamodzielnienia rodzin dotkniętych przemocą domową.

IV. Wstępne założenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

1. Założenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- a) Zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa i profesjonalnej pomocy.
- b) Za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca przemocy.
- c) Nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka.
- d) Nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy domowej.
- e) Zrozumienie reakcji ofiary.
- f) Podstawowym zadaniem jest zatrzymanie przemocy.

2. Zadania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadania w zakresie przeciwdziałania zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Do zadań własnych gminy należy w szczególności:

- a) tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- b) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- c) opracowywanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- d) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- e) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

3. Budowanie lokalnego zespołu przeciwdziałania przemocy – Lokalny Zespół Interdyscyplinarny na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Lokalny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie to zespół instytucji w środowisku lokalnym działających na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy, wraz z ich potencjałem kadrowym, kompetencyjnym, wiedzą i umiejętnościami, instrumentami pomocy i wsparcia, procedurami postępowania, zasobami rzeczowymi i finansowymi, wzajemnie ze sobą współpracujących w sposób skoordynowany.

Elementy lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- a) zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie wraz z potencjałem organizacyjnym;
- b) zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin;
- c) instrumenty pomocowe i sieć wsparcia;
- d) zespół interdyscyplinarny o znaczeniu strategicznym i zadaniowym;
- e) niniejszy Program.

4. Cele tworzenia i rozwijania lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- a) Ograniczenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie;
- b) Podniesienie skuteczności interwencji wobec problemu przemocy;
- c) Rozwój oferty pomocowej dla rodzin uwikłanych w przemoc;
- d) Integracja działań instytucji wobec problemu przemocy w rodzinie;
- e) Rozwój wiedzy, kompetencji, umiejętności reagowania wobec problemu przemocy;
- f) Podniesienie poziomu świadomości społecznej na temat problemu przemocy w rodzinie.

V. Zasoby gminy Nowy Dwór w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

1. Zasoby instytucjonalne Gminy:

- a) Pełnomocnik Wójta ds. Przeciwdziałania Alkoholizmowi i innych Uzależnień;
- b) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nowym Dworze;
- c) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Dworze;
- d) Komisariat Policji w Dąbrowie Białostockiej;
- e) Placówki oświatowe Gminy Nowy Dwór;
- f) Ośrodek Zdrowia w Nowym Dworze;
- g) Organizacje pozarządowe i instytucje kościelne (w tym „Caritas”);
- h) Sołtysi i rady sołeckie gminy Nowy Dwór.

2. Mocne strony:

- a) Dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodziny;
- b) Znajomość problemu i dobrze działające służby zajmujące się profilaktyką i wsparciem rodzin zagrożonych patologiami;
- c) Poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym.

3. Słabe strony:

- a) Niewystarczająca infrastruktura socjalna gminy;
- b) Brak wypracowanych systemów wspomagania działań profilaktycznych;
- c) Brak specjalistów do pracy z rodziną szczególnie do pracy z ofiarami przemocy (np. psycholog- terapeuta, prawnik);
- d) Brak spójnego systemu współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodzin zagrożonych przemocą (prokuratura, policja, sądy, pomoc społeczna).

4. Zagrożenia:

- a) Słaba kondycja ekonomiczna rodzin,
- b) Negatywne wzorce zachowań społecznych,
- c) Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin,
- d) Problemy alkoholowe członków rodzin.

VI. Kierunki działań

1. Prowadzenie Zespołu Interdyscyplinarnego. Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego - budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy - Koalicji na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Nowy Dwór;
2. Diagnoza zjawiska przemocy na terenie Gminy Nowy Dwór.
3. Budowanie systemu wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.
4. Kształtowanie postaw społeczności lokalnej wolnych od przemocy:
 - a) działania edukacyjne,
 - b) działania profilaktyczne,
 - c) działania informacyjne.
5. Profesjonalizacja kadr związanych z pracą w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

VII Cele Programu

Cel główny programu:

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie w gminie Nowy Dwór.

Tworzenie warunków sprzyjających eliminowaniu przemocy z życia rodzinnego. Dynamizm celu głównego wskazuje na potrzeby skoordynowanych działań wszystkich już istniejących oraz ewentualnie tworzących się w przyszłości podmiotów, które z mocy prawa lub inicjatywy własnej podejmują pracę na rzecz profilaktyki przemocy w rodzinie, pomocy na rzecz jej ofiar oraz reedukację społeczną sprawców przemocy.

Cele szczegółowe:

1. Tworzenie bazy danych o rozmiarach przemocy w rodzinie w oparciu o sprawny przepływ informacji pomiędzy podmiotami zajmującymi się nią.
2. Rozwój współpracy warunkującej powstanie lokalnego, spójnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Podejmowanie systematycznych działań profilaktycznych skierowanych do różnych grup wiekowych gminnej społeczności, uświadamiających istotę przemocy, formy jej występowania, zagrożenia będące następstwem jej stosowania, dla prawidłowego funkcjonowania rodziny.

4. **Podniesienie świadomości (kwalifikacji) instytucji udzielających specjalistycznej pomocy na temat przemocy w rodzinie.**
5. **Zapewnienie odpowiedniej pomocy dla ofiar dotkniętych przemocą. Łagodzenie negatywnych skutków przemocy u osób, które jej doznają.**
6. **Inicjowanie działań w odniesieniu do sprawców przemocy, aby ich readaptacja społeczna mogła być odczuwalną korzyścią dla życia społecznego.**
7. **Usprawnienie przepływu informacji pomiędzy instytucjami i organizacjami zajmującymi się problemem przemocy w rodzinie oraz wypracowanie wspólnych procedur postępowania.**

VIII Realizacja zadań

Realizacja „GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2011 – 2017” będzie polegać w szczególności na:

1. **Sporządzenie diagnozy dotyczącej przemocy w rodzinie. Tworzenie bazy danych o rozmiarach przemocy w rodzinie w oparciu o sprawny przepływ informacji pomiędzy podmiotami zajmującymi się nią.**

L p.	Działania	Termin realizacji	Realizacja/ opis zadania	Realizatorzy
1.	Pozyskiwanie informacji liczbowych na podstawie statystyk m.in. Policji, Sądu, GOPS, GKRPA, Szkół.	2012 - 2017	Wypełnianie raz na rok opracowanych kwestionariuszy	Lokalny Zespół Interdyscyplinarny- jako koordynator Policja, ZOZ, GKRPA, jst
2.	Tworzenie jednolitego rejestru przypadków przemocy domowej, której występowanie zostało zidentyfikowane na terenie gminy Nowy Dwór.	2011-2017	Wypracowanie wspólnych dla realizatorów programu zasad i zakresu gromadzenia danych o rozpoznanej przemocy w rodzinie.	Lokalny Zespół Interdyscyplinarny- jako koordynator
3.	Przygotowanie bazy danych dotyczącej instytucji zajmujących się zjawiskiem przemocy na terenie Gminy Nowy Dwór	2011 2012-2017	Utworzenie i aktualizowanie bazy danych instytucji bezpośrednio i pośrednio zajmujących się zjawiskiem przemocy wraz z zakresem podejmowanych działań.	Lokalny Zespół Interdyscyplinarny- jako koordynator we współpracy z jst
4.	Przygotowanie sprawozdania na temat zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy.	I kwartał każdego roku następującego po roku sprawozdawczym.	Coroczny raport podsumowujący podejmowane działania przy wykorzystaniu pozyskanych statystyk przedkładany jest Radzie Gminy.	Lokalny Zespół Interdyscyplinarny- jako koordynator we współpracy z jst

2. Rozwój współpracy warunkującej powstanie lokalnego, spójnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Lokalny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

L p.	Działania	Termin realizacji	Realizacja/ opis zadania	Realizatorzy
1.	Powołanie Lokalnego Zespołu Interdyscyplinarnego (grup roboczych) wraz z określeniem zadań	2011	Zgodnie z zasadami powoływania i odwoływania jego członków, określonymi w odrębnej Uchwale Rady Gminy Nowy Dwór. Zespół składał się będzie z grupy specjalistów reprezentujących instytucje wchodzące w skład lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy – Koalicji na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie tj. przedstawicieli Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Dworze, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komisariatu Policji w Dąbrowie Białostockiej, oświaty, ochrony zdrowia i innych instytucji i osób.	<ul style="list-style-type: none"> • Rada Gminy Nowy Dwór, • Wójt Gminy Nowy Dwór
2.	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2011- 2017	<ol style="list-style-type: none"> 1) Koordynowanie pracy Zespołu łącznie z organizowaniem jej w podzespołach roboczych dla działań wobec stwierdzonych indywidualnych przypadków przemocy. 2) Usprawnienie przepływu informacji pomiędzy instytucjami i organizacjami zajmującymi się problemem przemocy w rodzinie oraz wypracowanie wspólnych procedur postępowania.. 3) Rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy. 4) Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie (podzespoły robocze). 5) Monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy oraz rodzin, w których dochodzi do przemocy. 6) Prowadzenie dokumentacji działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Interdyscyplinarny/ Podzespoły robocze - Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego. <p>Podzespoły robocze.</p>

3. Profilaktyka przemocy w rodzinie. Podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie. Podejmowanie systematycznych działań profilaktycznych skierowanych do różnych grup wiekowych gminnej społeczności, uświadamiających istotę przemocy, formy jej występowania, zagrożenia będące następstwem jej stosowania, dla prawidłowego funkcjonowania rodziny.

L p.	Działania	Termin realizacji	Realizacja/ opis zadania	Realizatorzy
1.	Zmiana postawy mieszkańców wobec przemocy w rodzinie poprzez działania informacyjno – edukacyjne.	2011 - 2017	<ul style="list-style-type: none"> • Rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (broszur, ulotek, plakatów itp.) dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wśród lokalnej społeczności. • Dostarczenie informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie. • Publikowanie w BIP i tablicy informacyjnej Urzędu Gminy Nowy Dwór materiałów dotyczących przemocy, aby tą drogą oddziaływać na podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej na wszelkie przejawy przemocy w rodzinie. • Dostarczenie rzetelnej informacji o zjawisku przemocy, (m. in., jakie zachowania są przemocą, kto uczestniczy w przemoc). • Spotkania informacyjne z mieszkańcami gminy na temat przemocy, uzależnień. • Podejmowanie działań promujących wartości życia rodzinnego bez przemocy, uzależnień. • Poinformowanie zarówno osoby doznające przemocy jak i osoby stosujące przemoc o możliwościach szukania pomocy. • Dostarczanie rzetelnej informacji o konsekwencjach stosowania przemocy przez sprawcę. 	Lokalny Zespół Interdyscyplinarny- jako koordynator we współpracy z Wójtem, GOPS i jst
2.	Przygotowanie bazy danych dotyczącej instytucji zajmujących się zjawiskiem przemocy.	2011	Utworzenie i aktualizowanie bazy danych instytucji bezpośrednio i pośrednio zajmujących się zjawiskiem przemocy.	Lokalny Zespół Interdyscyplinarny- jako koordynator we współpracy z jst
3.	Programy profilaktyczne (profilaktyki uzależnień i przemocy) skierowanego przede wszystkim do uczniów szkół.	2011 - 2017	<ul style="list-style-type: none"> • Upowszechnianie/ organizacja programów profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży o tematyce przeciwdziałania przemocy, alkoholizmowi i innych uzależnień. • Organizowanie form aktywnego spędzania czasu dzieci i młodzieży promujących życie bez przemocy i uzależnień. 	Szkoły, GOPS, NOK przy współpracy z Policją, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych itp.
4.	Organizowanie akcji informacyjnych skierowanych do świadków przemocy.	2011 - 2017	Rozpowszechnianie ulotek, plakatów, umieszczenie informacji w Internecie (BIP Gminy) dotyczących konieczności reagowania na przemoc.	Lokalny Zespół Interdyscyplinarny- jako koordynator we współpracy z Wójtem, GOPS i jst.
5.	Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie z trudnymi emocjami, stresem, rozwiązywania konfliktów	2011 - 2017	Warsztaty dla uczniów rozwijające umiejętność radzenia sobie ze stresem, trudnymi emocjami, rozwiązywania konfliktów	Wójt, Dyrektorzy Szkół (współpraca /partnerstwo inne jednostki i organizacje), pedagog, psycholog itp.
6.	Profilaktyka przemocy rodzinnej w szkołach.	2012 - 2017	<ul style="list-style-type: none"> • Pogadanki, spotkania, temat przemocy na godz. wychowawczej, itp. • Specjalistyczne przeszkolenie (np.: Stowarzyszenie Niebieska Linia) nauczycieli i wychowawców – przygotowanie do rozmów z dzieckiem o przemocy w rodzinie. 	Wójt, Dyrektorzy Szkół

4. Podniesienie świadomości (kwalifikacji) instytucji udzielających specjalistycznej pomocy na temat przemocy w rodzinie.

L p.	Działania	Termin realizacji	Realizacja/ opis zadania	Realizatorzy
1.	Zgromadzenie informacji dotyczących potrzeb szkoleniowych grup zawodowych zajmujących się przemocą w rodzinie	2011	Opracowanie potrzeb oraz systemu szkoleń w szczególności pracowników socjalnych, policjantów, pedagogów, nauczycieli, kuratorów sądowych, lekarzy pierwszego kontaktu, pielęgniarek w zakresie przemocy w rodzinie.	Lokalny Zespół Interdyscyplinarny jako koordynator we współpracy z jst, inst.. zajm. się przemocą w rodzinie.
2.	Przeprowadzenie specjalistycznych szkoleń pogłębiających wiedzę z zakresu przemocy w rodzinie dla grup zawodowych zajmujących się przemocą w rodzinie.	2011/2012	Specjalistyczne przeszkolenie (np.: Stowarzyszenie Niebieska Linia) pracowników socjalnych, policjantów, pedagogów, nauczycieli, kuratorów sądowych, lekarzy pierwszego kontaktu, pielęgniarek, księży w zakresie pomocy osobom i rodzinom uwikłanym w przemoc oraz procedur postępowania.	Wójt, LZI, Dyrektorzy jst, inst.. zajm. się przemocą w rodzinie.
3.	Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.	2011-2017	1) Systematyczne szkolenia wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury Niebieskiej Karty i prowadzenia interwencji kryzysowej. W tym celu przeprowadzane będą obok szkoleń resortowych wspólne szkolenia służb, 2) Udział w szkoleniach, konferencjach tematycznych. 3) Organizowanie spotkań mających na celu wymianę doświadczeń między pracownikami różnych instytucji wchodzących w skład lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy – Koalicji na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Nowy Dwór.	Pełnomocnik Wójta ds. Przeciwdziałania Alkoholizmowi i i innych Uzależnień Lokalny Zespół Interdyscyplinarny. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

5. Zapewnienie odpowiedniej pomocy dla ofiar dotkniętych przemocą. Łagodzenie negatywnych skutków przemocy u osób, które jej doznają.

L p.	Działania	Termin realizacji	Realizacja/ opis zadania	Realizatorzy
1.	Realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie.	2011 - 2017	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zdiagnozowanie sytuacji rodzinnej pod kontem bezpieczeństwa i potrzeb rodziny. Zapewnienie bezpieczeństwa członkom rodziny gdzie występuje przemoc. Uruchomienie wszelkich procedur na rzecz dziecka w tej rodzinie. Kompleksowa pomoc rodzinom uwięzłym w przemoc w rodzinie. 2) Opracowanie spójnej procedury postępowania w ramach interwencji doraźnej, podjętej w następstwie przemocy w rodzinie. 3) Umożliwienie potencjalnym ofiarom oraz ofiarom przemocy skorzystania z szerokiej pomocy i wsparcia ze strony poradnictwa m.in. prawnego, psychologicznego, medycznego, pedagogicznego. 4) Podejmowanie działań chroniących ofiary przemocy poprzez: <ul style="list-style-type: none"> • izolowanie sprawców przemocy we wszelkich dopuszczalnych prawem formach, • zapewnienie ofiarom przemocy bezpiecznego schronienia. 5) W przypadkach koniecznych wspieranie ofiar przemocy w rozwiązywaniu problemów istotnych dla ich funkcjonowania. 6) Prowadzenie kompleksowej terapii ofiar przemocy. 7) Poinformowanie zarówno osoby doznające przemocy jak i osoby stosujące przemoc o możliwościach szukania pomocy. 8) Praca socjalna z osobami doznającymi przemocy. 	Wójt; Lokalny Zespół Interdyscyplinarny (Podzespoły robocze); Pełnomocnik Wójta ds. Przeciwdziałania Alkoholizmowi innych Uzależnień; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej; Komisariat Policji; Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2.	Utworzenie Gminnego Punktu Interwencji Kryzysowej (np. poradnictwo prawne, psychologiczne, terapia indywidualna, grupowa, interwencje).	2012/2017	Udzielanie pomocy oraz wsparcia osobom doświadczającym przemocy, świadkom przemocy	Wójt.
3.	Zapewnienie schronienia ofiarom przemocy rodzinnej	2011 - 2017	Udzielanie wsparcia poprzez zapewnienie miejsca w ośrodkach wsparcia, ośrodkach interwencji kryzysowej, itp..	Wójt, właściwe jst.
4.	Specjalistyczna pomoc dla dzieci z rodzin uwięzłych w przemoc.	2011 - 2017	Objęcie opieką psychologiczną, pedagogiczną.	Wójt, Szkoły
5.	Zabezpieczenie socjalne	2011 - 2017	Udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej	GOPS

6. Inicjowanie działań w odniesieniu do sprawców przemocy, aby ich readaptacja społeczna mogła być odczuwalną korzyścią dla życia społecznego (objęcie sprawców przemocy programem korekcyjno – edukacyjnym).

L p.	Działania	Termin realizacji	Realizacja/ opis zadania	Realizatorzy
1.	Informacja o możliwościach podjęcia leczenia (z agresji)	2011 - 2017	Wykaz placówek na tablicy informacyjnej i BIP Urzędu Gminy - udzielających pomocy psychologicznej dla sprawców przemocy w rodzinie w formie programów korekcyjno – edukacyjnych.	Lokalny Zespół Interdyscyplinarny- jako koordynator Policja, ZOZ, GKRPA, jst
2.	Odizolowanie sprawców przemocy rodzinnej od ofiar	2011- 2017	Informacja dla sprawcom przemocy w rodzinie, którzy nakazem Sądu zostali zobowiązani do opuszczenia miejsca zamieszkania zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa –o placówkach, w których mogą znaleźć schronienie.	Lokalny Zespół Interdyscyplinarny- jako koordynator we współpracy z jst

7. Usprawnienie przepływu informacji pomiędzy instytucjami i organizacjami zajmującymi się problemem przemocy w rodzinie oraz wypracowanie wspólnych procedur postępowania.

L p.	Działania	Termin realizacji	Realizacja/ opis zadania	Realizatorzy
1.	Wypracowanie procedur postępowania w przypadku stwierdzenia lub podejrzenia przemocy w rodzinie.	2011 - 2012	Określenie jasnych zasad postępowania w przypadku stwierdzenia lub podejrzenia przemocy w rodzinie dla wszystkich instytucji zajmujących się problemem przemocy w rodzinie.	Lokalny Zespół Interdyscyplinarny (Podzespoły robocze).
2.	Regularne spotkania Lokalnego Zespołu Interdyscyplinarnego .	2011- 2017	Kwartalne spotkania LZI, w celu wymiany informacji, monitorowania, omówienia rezultatów opracowanych procedur (stosowane w grupach roboczych).	Lokalny Zespół Interdyscyplinarny

8. Wszystkie inne poczynania mające do powstrzymywania przemocy w rodzinie, a nie ujęte w niniejszym programie.

IX Realizatorzy/Partnerzy

- - Rada Gminy Nowy Dwór,
- - Wójt Nowy Dwór,
- - Lokalny Zespół Interdyscyplinarny/Grupy Robocze,
- - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- - Policja,

- - Placówki Oświatowe,
- - Sąd (Kuratorzy sądowi)
- - Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
- - Służba zdrowia,
- - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- - Pełnomocnik Wójta ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych Uzależnień.
- - Kościoły,
- - Inne instytucje, placówki, osoby fizyczne i organizacje pozarządowe zainteresowane realizacją programu.

X Źródła finansowania

Zakłada się, że działania „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Nowy Dwór na lata 2011 – 2017” finansowane będą ze środków własnych Gminy Nowy Dwór, środków pochodzących z GKRPA oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych, w tym również z programów UE.

XI Podsumowanie programu

Oczekiwane efekty realizacji Programu:

1. Poszerzenie wiedzy społeczności lokalnej o zjawisku przemocy w rodzinie oraz zmiana negatywnych postaw w tym zakresie.
2. Zwiększenie wrażliwości społecznej oraz zaangażowania w zakres przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Zwiększenie dostępności oraz skuteczności wsparcia dla osób uwięzionych w przemoc w rodzinie.
4. Zmniejszenie rozmiarów przemocy w rodzinie.
5. Zwiększenie efektywności działań mających na celu ochronę ofiar przemocy w rodzinie.
6. Podniesienie kompetencji osób zajmujących się profesjonalną pomocą osobom, rodzinom uwięzionym w przemoc.